

שבת
שלום

פרשת ויקהל - שקלים

"וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
רְאוּ קָרָא ה' בְּשֵׁם בְּצַלָּא בֶן אוּרִי בֶן חוּר לְמִטָּה יְהוּדָה
וַיִּמְלֵא אֹתוֹ רוּחַ אֱ-לֹהִים בְּחֻכְמָה בְּתַבּוּנָה וּבְדַעַת וּבְכָל מְלָאכָה"
(שמות ל"ה, ל"א)

בבלי ברכות (נ"ה).

אמר ר' יוחנן: שלשה דברים מכריז עליהם הקדוש ברוך הוא בעצמו ואלו הן: רעב, ושובע, ופרנס מנהיג טוב. ולגבי פרנס טוב דכתיב שנאמר (שמות ל"א א'): "וידבר ה' אל משה לאמר ראה קראתי בשם בצלאל..". הקב"ה בעצמו קרא בשמו של האדריכל הראשי הממונה על בניית המשכן.

אמר רבי יצחק אין מעמידין פרנס על הצבור אלא אם כן נמלכים מתייעצים בציבור שיתנו הסכמתם למינוי, וכפי שנאמר "רְאוּ קָרָא ה' בְּשֵׁם בְּצַלָּא..", לשון 'ראו' מצביעה על פנייה לציבור שאמר לו הקדוש ברוך הוא למשה: "משה הגון עליך בצלאל?" האם אתה, משה, סבור שראוי הוא לכך? אמר לו משה: "רבונו של עולם אם לפניך הגון לפני לא כל שכן! אמר לו הקב"ה אף על פי כן לך אמור להם לבני ישראל ושאל את דעתם הלך ואמר להם לישראל: "הגון עליכם בצלאל?" אמרו לו: "אם לפני הקדוש ברוך הוא, ולפניך הוא הגון, לפנינו לא כל שכן!".

שיעור פרשת שבוע: הרב שאול ויזר

שבת פרשת ויקהל		י מ י ה ח ו ל	
הדלקת נרות	17:16	זמן תפילין / טלית	05:16-05:22
מנחה	14:00	שחרית א'	06:00
שיעור הלכה אקטואלית		שחרית ב' (בבית"כ)	06:45
שחרית א'	06:45	סוף זמן ק"ש	08:59-09:04
שחרית ב'	08:30		
מנחה	13:30, 12:30	מנחה וערבית	17:25
לימוד הורים וילדים	17:40	שקיעה	17:41-17:36
צאת השבת	18:11	ערבית	20:10

“..א תבצרו א.ק. ביום השבת”

פרשתנו “ויקהל” - פותחת בהכרזה מפורטת על מצוות השבת שניתנה לעם ישראל: “שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לָּכֶם קֹדֶשׁ שַׁבַּת שְׁבָתוֹן לָהּ”.. עם תוספת הסנקציה למפר אותה: “כֹּל הַעֹשֶׂה בּוֹ מְלָאכָה יוּמָת” ונספח אזהרה ספציפי: “..לֹא תַבְעֲרוּ אֶשׁ בְּכָל מַשְׁבְּתֵיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת”.. (ל”ה ב”ג).

מה המיוחד בהדלקת אש מכל המלאכות, שהכתוב בוחר להתמקד דווקא בה בציווי על שמירת השבת? אנסה לענות.. משחר האנושות השליטה והשימוש באש היו תנאים הכרחיים להתפתחות התרבויות. לאש היו שימושים רבים שמרביתם - תאורה, חימום ואוכל, נשארו עד היום, וחלקם, כדוגמת - תקשורת, השתכללו עם הזמן. ביהדות, הגילוי הראשוני למשה היה באמצעות הסנה הבוהק והאש מקבלת תפקיד חשוב ומרכזי כחלק מעבודת ה' - במקדש במיוחד. בימי 'בית שני' האש שימשה באופן רשמי למטרות תקשורת שהחשובה ביניהן הייתה הדלקת המשואות מירושלים ועד לבבל במטרה להודיע תוך פרק זמן קצר על קידוש החודש. נסכם, שהאש היא 'ראש החץ' בהתפתחות הטכנולוגית-דתית, ושכזו, קל להבין מדוע דווקא בה מתמקד הציווי האוסר על כל מלאכה בשבת.

בקוראנו את הפסוק האוסר על הבערת אש בשבת, מיד עולה ההקשר להתמודדותם של ה"קראים" עם סוגיה זו. נתחיל בשורשיה של הקהילה:

לאחר חורבן 'בית ראשון' הוגלו היהודים לבבל ובימי 'שיבת ציון' מספר הנשארים בגלות היה רב ממספר השבים לארץ הקודש. לאחר חורבן 'בית שני' התבססה יהדות בבל מבחינה כלכלית-חברתית ובעיקר בהיבט הרוחני-דתי. יעיד על כך החיבור הגדול "התלמוד הבבלי". בעל הסמכות שעמד בראש הקהילה היהודית ומול השלטון בבבל נשא את התואר "ראש הגולה" (בשפת המקום: 'ריש גלותא'). על פי המסורת ראש הגולה התייחס לשושלת מלכות 'בית דוד' (סנהדרין ה'). בשנת 765 נפטר ראש הגולה (שלמה בן חסדאי) ובמקומו נבחר 'ענן בן דוד' שהיה תלמיד חכם ובקיא בתורה הכתובה ובתורה שבעל פה. המינוי עבר את אישורו הרשמי של הח'ליף העבאסי - אלמנצור. עם כניסתו של ענן לתפקיד הרם, הוא כפר ב'תורה שבעל פה' בספרי המשנה והתלמוד, אימץ את התורה שבכתב ונצמד לפשט כפי שהוא. החכמים שדגלו ב'תורה שבעל פה' – האשימו את ענן כמורד במלכות והוא נשלח לכלא. בהמשך, הוא ביקש להוכיח צדקתו מול הח'ליף, בהכריזו כי הוא וחסידיהם בני כת דתית חדשה ונפרדת "מהיהדות הרבנית". בתחילת דרכם נקראו "ענניים" - על שמו ועם הזמן שונה שמם ל"קראים" - הדבקים במקרא בלבד. ענן השאיר את רכושו בבבל, עלה עם משפחתו וחסידיה לירושלים ובנה בית כנסת בעיר לעדה הקראית. בית הכנסת הקראי נחשב היום לעתיק ביותר ועומד עד היום ברחוב הקראים ברובע היהודי. מהארץ הוא ירד למצרים, שם המשיך להפיץ את תורתו ולאורך דורות קהילת הקראים במצרים הייתה מהגדולות ביותר. ענן בן דוד היה בן 96 שנים במוותו (811 לספירה). הוא נקבר בירושלים בנחל קדרון, למרגלות הר הזיתים, מול קברו של זכריה הנביא.

נחזור לאש. הקראים צייתו לכתוב: "לא תבצרו אש בכל מושבותיכם ביום השבת" (ל”ה ג') כפשוטו, ואסרו על עצמם הדלקת אש מערב שבת שתמשיך ותדלוך במהלך השבת. הם לא האירו את הבית במהלך השבת וישבו לאכול סעודת שבת קרה, בחושך. הנשים הקראיות לא הדליקו 'נרות שבת' הן מפאת האיסור מבחינתם שימשיכו לדלוך בשבת והן מהסיבה שמצווה זו אינה כתובה בתורה. הם קיימו את מצוות השבת 'ככתבה וכלשונה'..

ברוסיה הצארית במאה-19, החכם הקראי - אברהם פירקוביץ, הצליח לשכנע את אלכסנדר השני (1863) שהקראים אינם יהודים וכך הם השתחררו מהחוקים האנטי יהודיים שהטיל הצאר. תקדים זה הציל אותם בהמשך בתקופת השואה. קהילת הקראים הקטנה בברלין פנתה לשלטון הנאצי במטרה שיפטור אותם מ'חוקי נירנברג'. הגרמנים הקימו ועדה בראשה עמד פרופ' מאיר בלבן-היסטוריון יהדות פולין, שתקבע את

מעמדם של הקראים. מאיר בלבן שהבין שגורלם תלוי בהחלטתו, קבע שהקראים אינם יהודים בהסתמך על התקדים שקבע הצאר הרוסי במאה 19. כך ניצלו חייהם של כל קהילת הקראים בשטחי הכיבוש הגרמני במלחמת העולם השנייה באירופה.

בפרשת "עסק הביש" (פרשת לבון) בשנת 1955, אחד הפעילים בחולייה היה ד"ר משה מרזוק - יהודי קראי יליד מצרים, שביחד עם שמואל עזר (מהנדס חשמל) נידונו ע"י בית המשפט המצרי לעונש מוות באשמת ריגול למען מדינת ישראל.

מנחם קימלמן - קיבוץ ראש הנקרה

לחדוה ולמשפחת אל-עמי
אתכם באבלכם על פטירת הנכד
דרור ז"ל
קיבוץ סעד

חודש אדר ב'

"אלה אזכרה..."

(תשס"ה)	ג' באדר (ב') - יום פטירתה של חברתנו רבקה לוי ז"ל
(תשמ"ב)	ה' באדר (ב') - יום פטירתו של חברנו יעקב דרורי ז"ל
(תשמ"ג)	כ' באדר (ב') - יום פטירתו של בנו שמואל קסלר ז"ל
(תשע"ו)	כ"ו באדר (ב') - יום פטירתה של חברתנו מרים בן צבי ז"ל

פרשת ויקהל - קל"ט - שבת אפרכים

מוציאים שני ספרי תורה: **בראשון** - קוראים שבעה קוראים בפרשת "ויקהל". **בשני** - קוראים למפטיר בפרשת "כי תישא", מתחילתה עד "על נפשותיכם" (שמות ל', י"א-ט"ז). **ההפטרה**: "בן שבע שנים" (מלכים ב', י"ב).

מברכים ראש חודש אדר שני - ביום ה' וביום ו'

המולד יהיה בליל חמישי בשעה 03.00, 51 דקות ו 17 חלקים.

אין אומרים אב הרחמים.

(לוח א"י הרב טוקצינקי)

אָחִים־גָּלִים

"וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֱלֹהֵי הַדְּבָרִים אֲשֶׁר צִוָּה ה' לַעֲשׂוֹת אֹתָם".

כדי לקום ממשבר נורא כמו חטא העגל ולהצליח לבנות מרחב של קדושה להשראת שכינה בקרבנו, צריך קודם כל **לשקם ולחזק את הקהילה**. משום כך פותחת פרשתנו בלשון המיוחדת, "ויקהל", השמורה למצבים מיוחדים, הן מרוממים והן משבריים. כדברי מדרש רבה בפרשתנו:

"תבוא יועשו לי מקדש", ותכפר על מעשה העגל, שנאמר בו 'קום עשה לנו א-הים. ותבוא קהלת משה רבינו, שנאמר 'ויקהל משה את כל עדת בני ישראל' ותכפר על קהלת אהרן, דכתיב 'ויקהל העם על אהרן...' (מדרש רבה שמות)

סיפורי התורה מלמדים אותנו שקו דק מפריד בין התקהלות בריאה וחיובית, היוצרת "קהילה" חזקה ובריאה, ובין התקהלות שלילית, המציפה כעסים, מפוררת ומחלישה. ר' מאיר לייבוש, המלבי"ם, שם לב להבדל לשוני בין התיאורים החיוביים והשליליים של קהל ישראל בתורה.

"וזה ההבדל בין 'קהל' ובין 'עדה' – הנקהלים אין שומרים הסדר, לא בזמן ולא במדרגה; אבל הנועדים יהיו לזמן מיועד ועל פי הסדר, זקניהם בראשיהם..."

לדברי המלבי"ם, רק חיבור הנותן מקום מתאים לכל חלקי הציבור ולאבריו הפנימיים, ורגיש למקצב הפנימי שלו, לאופיו ולמבנהו, יכול ליצור קהילה בריאה ויציבה.

הרב רונן נויבירט ז"ל שם דגש דווקא על הייעוד והתוכן הערכי המקופל במושג "עדה":

"המפתח להבנת המודל הקהילתי החדש נעוץ בניואנס קטן, אשר מהווה את ההבדל שבין 'קהילת משה' ל'קהילת אהרן'. קהילתו של משה הינה קהילה של 'כל עדת בני ישראל', בניגוד לקהילתו של אהרן, המתוארת בפסוק כקהילה של 'עם'. מהו אם כן ההבדל שבין 'עם' ו'עדה'? 'עם' או 'קהל' הינו אוסף מקרי של פרטים. 'עדה' לעומת זאת הינה קיבוץ של אותם הפרטים תחת חזון משותף המוליך את העדה אל עבר יעד מוגדר."

רק "עדה" המשכילה ליצור ייעוד משותף ולתחזק מטרות ערכיות, המשלבת מנהיגות אסרטיבית עם רוח התנדבות והתגייסות למען הכלל תצליח לבסס ולבנות מקום להשראת שכינה. אנו תקווה שגם אצלנו, בקהילת סעד, נצמד בדרך זו, ונשכיל לבנות וליצור מרחב תפילה וכינוס שיצמיח, יאחד ויעצים את הקהילה. בהזדמנות זו נאחל הצלחה גדולה למנהלת הקהילה החדשה שלנו, ולצוות בית הכנסת למניין עדות המזרח, שמתחיל את פעילותו בימים אלו.

נסיים הפעם בקטע קצרצר מתוך **האדם והטבע** של א.ד. גורדון, על תנודותיה של קהילה הנובעות ממרכיביה:

האם יש מקום לְבְנֵי הָאָדָם
לְהַרְגִישׁ אֶת עֲצָמָם אֲחִים לְחַיִּים,
אֲחִים־גָּלִים,

בְּנֵי יָם אֶחָד שֶׁל חַיֵּי עוֹלָם,
אֲשֶׁר כָּל רְעִידָה בְּאֶחָד מוֹלִידָה אוֹר בְּשָׁנִי,
אִם אוֹר מִתּוֹךְ שִׁירָה אוֹ אוֹר מִתּוֹךְ צֶעֶר?

אליאב וסלוצית לפר

10 מי יודע? – לפרשת ויקהל-פקד'ים / הרב ארי

(בסוף כל שאלה יש הפניה לעליה לתורה שם נמצאת התשובה- תשובות בעמוד 6 במהופך)

1. מתוך ל"ט מלאכות שאסורות בשבת – מי כתובה בתורה במפורש? (ראשון)
2. תכשיט אישה. מילה אחת. שתי אותיות זהות. מהו התכשיט? העזרו ברשי"י. (שני)
3. מי נדב את אבני השוהם ואבני המילואים של האפוד והחושן? (שני)
4. גם חי וגם צומח אבל בפועל דומם [רמז: ארון הברית]. (חמישי)
5. למי מכלי המשכן היו כפתורים [שאי אפשר ללחוץ עליהם]? (שישי)
6. לאיזה כלי מכלי המשכן היה רק טבעת אחת מכל צד? (שישי)
7. מי היה הכלי הגבוה ביותר מכל כלי המשכן? (שביעי)
8. מה עושות סירות על מזבח העולה? (שביעי)
9. מספרים בפרשה – 5, 10, 50 – מה משמעותם?
10. פרשת שקלים: האם אפשר להוסיף ולתת יותר מחצי שקל?

לזכרה של יוספה ז"ל

יוספה איננה.

לאחר שנים רבות מאד של סבל וייסורים בעקבות מחלתה הקשה, הלכה לעולמה השבוע יוספה, חברתנו היקרה מתקופת 'חברת הנוער'.

יוספה לבית סבו ז"ל, ילידת ירושלים, בת צילה ודוד יבדל"א, (מעולי רומניה) למדה בילדותה בבית הספר אוולינה דה-רוטשילד. בתקופה בה היתה חניכה ב'חברת הנוער' בקיבוץ סעד, משפחת כוכבי היתה לה למשפחה מאמצת.

לאחר מכן היא התנדבה לשירות לאומי בבית החולים "ביקור חולים" בירושלים, התחתנה בגיל 19 ליפתח הירש, שוטר ממשטרת ישראל והם התגוררו בישוב "אדם". נולדו להם ארבעה ילדים והיא אף זכתה לחתן אחת מבנותיה ולהיות סבתא.

במוצאי שבת קודש, פרשת 'כי תשא', נודע לנו על פטירתה של יוספה ולמחרת הובאה למנוחת עולמים בבית העלמין מישור אדומים.

בת 53 הייתה במותה. אהבנו אותה והיא אהבה אותנו. "תהא נשמתה צרורה בצרור החיים" ותהא מליצת יושר על כלל עם ישראל. אמן.

ישראל זיסק – חבר מועצת יחזק

חניך בעבר ב'חברת הנוער' בסעד

[illegible]